

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

“Təsdiq edirəm”
Tədrisin təşkili və təlim texnologiyaları üzrə
prorektor və i. e. dos. Z.İ. Məmmədov
“14” fevral 2025-ci il.

Fənn sillabusu

İxtisas: 050103-Xarici dil (ingilis dili) müəllimliyi

Fakültə: Filologiya və ibtidai təhsil

Kafedra: Xarici dillər və tərcümə

1. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Xarici dilin kommunikativ qrammatikası-2 (Fənn proqramı 2014-cü ilin Dövlət Standartlarına uyğun olaraq LDU Xarici dillər və tərcümə kafedrasının 28.11.2017-ci il tarixli iclasının 03 sayılı protokoluna əsasən təsdiq olunmuşdur.)

Kodu: İF-BO9.2

Tədris ili: I-B (2024-2025)

Semestr: II

Tədris yükü: Cəmi: 150 saat. Auditoriyadan kənar 105 saat. Auditoriya saati - 45

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5

Auditoriya N: 305

Saat:

2. Müəllim haqqında məlumat

Adı, soyadı, dərəcəsi: Rəfail Heydərov, baş müəllim

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş. Ə. Məmmədov küç. 40.

Məsləhət saati: Çərşənbə: 12:00 -13:00

E-mail ünvanı: heyderovrafael@gmail.com

3. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Text book:

1. Betty Schrampfer: Azar Third Edition (2003), Understanding and Using English Grammar, Longman
2. Jim Scrivener: Teaching English Grammar. Macmillan Books for Teachers, 2006
3. Michael Vince: Macmillan English Grammar in Context Intermediate, Macmillan, (2012)
4. O.I. Musayev, E.I. Hajiyeve, A.R. Huseyno: A Practical Grammar of Contemporary English, Baku, 2014
5. R. Murphy, Essential Grammar in Use, Cambridge University Press, 1994
6. R. Murphy, English Grammar in Use, Cambridge University Press, 2019 -5th edition
7. V.L. Kaushanskaya: A Grammar of the English Language, Leningrad, 1973
8. E. Gordon, İ.P. Krylova: A Grammar of Present - Day English (Paras of Speech), Moscow, 1980

4. **Prerekvizitlər:** Fənnin tədrisi üçün öncədən Xarici dilin kommunikativ qrammatikası-1 fənninin tədrisi vacibdir.
5. **Korekvizitlər:** Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

6. **Fənnin təsviri və məqsədi:** Fənn ümumilikdə İngilis dilinin qrammatikasını əhatə edir. Tələbələr İngilis dilinin qrammatikası barədə ümumi bilik əldə etməlidirlər, yəni ənənəvi qrammatikanın ümumi biliklərini, qrammatikaya müxtəlif yanaşmaları, ənənəvi qrammatikada tarixi və sosial-iqtisadi faktorları, qrammatikanın tədrisini öyrənməlidirlər. Öyrənmə prosesi qarşılıqlı olmalıdır, bütün tələbələr birlikdə çalışmalıdırlar, qrup hadisələri müzakirə etməli, səbəbləri izah etməli, müəllim tərəfindən verilən sualları cavablandırmalıdırlar. Hər bir tələbənin qrup məşğələlərində iştirakı öyrənmə prosesinin vacib hissəsidir.

Fənnin məqsədi qrammatik cəhətdən düzgün danışma qorxusunu üstələməkdir. İstənilən dili öyrənmək üçün dörd vərdişə yiyələnmək lazımdır: oxuma, yazma, danışma və dinləmə. Oxumaq dili qavramaq və lüğət ehtiyatını zənginləşdirmək üçün vacib yoldur, lakin dil öyrənmə prosesində təkcə lüğəti bilmək kifayət deyildir. Tələbələr həmçinin həmin dildən qrammatik cəhətdən düzgün istifadəni öyrənməli və bilməlidirlər. Xarici dilin tədrisində qrammatikanın əhəmiyyəti, rolu

və yeri əvəsizdir. Buna baxmayaraq, xarici dilin tədrisində qrammatikanın öyrədilməsi özü-özlüyündə bir məqsədi qoymalıdır. Bilirik ki, kommunikativ bacarıqların mənimsənilməsi yalnız o halda baş verir ki, kommunikativ tələbat həmin fəaliyyətin predmeti olan təfəkkürdə ifadə edilir. Burada əsas məsələ fikir mübadiləsi, tələbələrin situasiyalarda iştirakını təmin etmək üçün mənimsənilmiş qrammatik vahidlərdən nitq prosesində istifadə. Müvafiq olaraq, dilöyrənənlərə kommunikativ bacarıqları aşılamaq məqsədilə təlim prosesində situativ yanaşma şəkildə istifadə edilməlidir. Qrammatika fənninin tədrisi zamanı tələbələrin daha "düzgün" və adekvat istifadəsi, onların kommunikasiya prosesində yol verdiklərə qrammatik səhvlərin sayının minimuma endirilməsi, nitqin qrammatik cəhətdən daha düzgün şəkildə təşkil edildiyini əsas götürülür.

7. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş hədd olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

8. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən sual daxil edilir. Hər sual 10 bala qədər qiymətləndirilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçirilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal- tələbə keçirilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir.
- 7 bal- tələbə keçirilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir.
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal- tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir.
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir.
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahan qədərki ballar əsasında)

Toplanan bal	Qiymət	Hərflə
91-100	əla	(A)
81-90	çox yaxşı	(B)
71-80	Yaxşı	(C)
61-70	Kafi	(D)
51-60	qənaətbəxş	(E)
51-dən aşağı	qeyri-kafi	(F)

9. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda Əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görür.

10. Təqvim planı: Auditoriya saati -60 saat

No	Keçirilən praktik məşğələ mövzuların məzmunu (I semestr):	Saat	Tarix
1	Theme: The Passive Voice. The Use of Tenses in the Passive Voice. p.p.143-150 The Use of the Passive Voice in Contemporary English p.p.152-157 Overview: The Formation of the Passive Voice. Source: [1, 4, 5]	2	
2	Theme: Modal Verbs. Definition. Can and May, Must, to have+infinitive, Should and Ought to p.p.157-161-164 Overview: Definition, usage, class exercises Source: [1,2]	2	

3	Theme: Modal Verbs. To be+ Infinitive, shall, will ; Would, dare, need p.p.159-163; p.p.161-163 Overview: definition, usage, doing grammar exercises Source: [1,2,3]	2	
4	Theme: The Category of Mood. The Indicative Mood. The Imperative Mood; The Oblique Moods. The Present Subjunctive ; The Past and Past Perfect Subjunctive Mood p.p.165-172 Overview: Definition Source: [1, 2, 5]	2	
5	Theme: The Suppositional Mood. The Conditional Mood; The Use of the Oblique Moods; p.p.171-181 Overview: definition, usage Source: [1,2,6]	2	
6	Theme: Infinitive Constructions. The Objective with the Infinitive Construction; The Subjective with the Infinitive Construction. The for-to-Infinitive Construction p.p.190-196 Overview: definition, usage Source: [1,2,3]	2	
7	Theme: The Non-Finite Forms of the Verb. The Participle. The Functions of Participle I and II in the sentence. p.p.197-202. Participial Constructions. The Objective Participial Construction. The Subjective Participial Construction. p.p.202-204 Overview: definition, usage Source: [1, 2, 5,6]	2	
8	Theme: The Nominative Absolute Participial Construction. The Prepositional Absolute Participial Construction. p.p.205-206 Overview: definition, usage Source: [1,2,5]	2	
9	Theme: The Non-Finite Forms of the Verb. The Gerund. p.p.207-209. Syntactic Functions of the Gerund. The Gerundial Construction p.p.209-211 Overview: definition, usage Source: [1,2, 3, 5]	2	
10	Theme: Modal Words : The Interjection p.p.223-227 Overview: Morphological structure of modal words Source: [1,2,5]	2	
11	Theme: The Conjunction. Coordinating Conjunctions; Subordinating Conjunctions p.p.273-280 Overview: Definition, usage, doing grammar exercises Source: [1,2,4]	2	
12	Theme: The Sentence. Classification of Sentences According to Types of Communication (Declarative and Interrogative Sentences and Imperative and Exclamatory Sentences) p.p.292-297. Overview: definition, usage Source: [1,2]	2	
13	Theme: The Simple Sentence: Parts of the Simple Sentence. The Subject. p.p.297-300; p.p.300-304 Overview: definition, usage, doing grammar exercises Source: [1,2]	2	
14	Theme: Parts of the Simple Sentence. The Predicate p.p. 295-303. Classification of Predicate According to Its Structure. The Compound Nominal Predicate p.p. 305-310 Overview: Review of the previous grammar material on syntax. Definition and	2	

	classification. Usage. To do grammar exercises on the given theme. Source: [1,5]		
15	Theme: The Predicative: The Compound Verbal Modal Predicate. p.p. 312. The Compound Verbal Aspect Predicate. Mixed Types of Predicate. p.p. 310-312 Overview: Definition and classification. Usage.To do grammar exercises Source: [1,5,6]	2	
16	Theme: The Agreement of the Predicate with the Subject. The Secondary Parts of the Sentence. The Object p.p. 317-319 Overview: Classification. To work on grammatical structure of the sentences Source: [1,3,5]	2	
17	Theme: Kinds of Objects. The Direct Object.The Indirect Object. Cognate Object. p.p.319-321 Overview: Definition and classification Source: [1,5]	2	
18	Theme: The Attribute. Apposition p.p. 322-324 Overview: Definition , usage Source: [1,3,5]	2	
19	Theme: The Adverbial Modifier.Detached or Loose Parts of the Sentence p.p.- 325-329 Overview: Definition and kinds Source: [1,4,5]	2	
20	Theme: The Composite Sentence. The Compound Sentence. The Complex Sentence. The Subject Subordinate Clause; The Predicative Subordinate Clause. The Object Subordinate Clause. Attributive clauses p.p. 356-360 Overview: To work on grammatical structure of the sentences Source: [1,4,5]	2	
21	Theme: Adverbial Clauses: Adverbial Clauses of Time, Place, Cause, Purpose, Result, Comparison, Condition, Concession, Manner p.p.- 360-367 Overview: Definition and classification Source: [1,5]	2	
22	Theme: The Compound-Complex Sentence. The Sequence of Tenses p.p.- 367-369 Overview: The usage, class exercises Source: [1,5]	2	
23	Theme: Direct and Indirect Speech. Rules for Changing Direct Speech into Indirect; Indirect Statements; Indirect Questions p.p.371-380 Overview: Usage, to do grammatical exercises on the given material Source: [1,3,4,5]	1	
Total:		45 h.	

11. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Tələbələrin dərstdə iştirakına tamamlanmış ev tapşırığının olması, dərslərə suallara cavab vermək, müzakirələrdə və qrup məşğələlərində fəal iştirak etmək daxildir. Dərsin bütün mərhələlərində iştirak etmək- şifahi və yazılı tapşırıqlar, tələbləri qrup və müəllim tərəfindən tələb olunan tapşırıqların məsuliyyətləri vaxtında yerinə yetirmək fənnin tədrisinə qoyulan tələblərdən hesab olunur.

12. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Tələbələr xarici dilin strukturunu öyrənir;
- Qrammatik kateqoriyalar, morfologiya və sintaksislə tanış olur;
- Öyrəndiklərini praktik surətdə istifadə etməyi bacarır;

- Qrammatikada nəzəriyyə ilə praktikanı əlaqələndirməyi bacarır;
- Qrammatik qanunauyğunluqları öyrənməklə ünsiyyət prosesini təşkil edir, dialoqlar qurur;
- Qrammatik qaydalara uyğun düzgün fikir ifadə etməyi və cümlə qurmağı bacarır.

13. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

14. Kollokvium sualları:

I kollokvium sualları

1. The Use of Simple Tenses in the Passive Voice
2. The Use of Continuous Tenses in the Passive Voice
3. The Use of Perfect Tenses in the Passive Voice
4. The Passive Voice, its formation and usage
5. The Use of Passive Voice in Contemporary English
6. Primary Modal Verbs, Secondary modal verbs
7. Modal Verbs: Can, May, to be able to
8. Modal Verbs: Would, Dare, Need and Must
9. Modal Verbs. To have+infinitive, To be+ Infinitive
10. Modal Verbs. Should and Ought to, Shall, Will

II kollokvium sualları:

1. The Adverb. Types of Adverbs. Morphological Category of the Adverb.
2. The Non-Finite Forms of the Verb. The Participle.
3. The Functions of Participle I and II in the Sentence
4. The Conjunction. Coordinating Conjunctions. Subordinating Conjunctions
5. The Sentence. Classification of the Sentence According to the Types of Communication
6. The Simple Sentence: Parts of the Simple Sentence. The Subject
7. Classification of Predicate According to Its Structure. The Compound Nominal Predicate
8. The Agreement of the Predicate with the Subject.
9. The Secondary Parts of the Sentence. The Object
10. The Attribute. Apposition

15. İmtahan mövzuları

1. The Use of Tenses in the Passive Voice
2. Modal Verbs. Definition. Can, May, Would, Dare, Need.
3. Modal Verbs. Must and to have+infinitive.
4. Modal Verbs. Should and Ought to.
5. Modal Verbs. Shall, Will.
6. Modal Verbs. Must and To be+ Infinitive.
7. The Category of Mood. The Imperative Mood
8. The Indicative Mood
9. The Suppositional Mood. The Conditional Mood
10. The Functions of Participle I in the sentence
11. The Functions of Participle II in the sentence
12. The Nominative Absolute Participial Construction.
13. The Gerund
14. The Adverb. Types of Adverbs. Morphological Category of the Adverb.
15. Direct and Indirect Speech. Rules for Changing Direct Speech into Indirect Speech
16. Sequence of Tenses
17. The Non-Finite Forms of the Verb. The Participle. The Functions of Participle I and II in the Sentence
18. The Non-Finite Forms of the Verb. The Gerund
19. Syntactic Functions of the Gerund. The Gerundial Constructions
20. Modal Words: The Interjection
21. The Conjunction. Coordinating Conjunctions. Subordinating Conjunctions

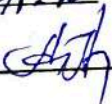
22. The Sentence. Classification of the Sentence According to the Types of Communication (Declarative, Interrogative, Imperative and Exclamatory Sentences)
23. The Simple Sentence: Parts of the Simple Sentence. The Subject
24. Classification of Predicate According to Its Structure. The Compound Nominal Predicate
25. The Predicative. The Compound Verbal Modal Predicative
26. The Compound Verbal Aspect Predicate: Mixed Types of Predicate
27. The Agreement of the Predicate with the Subject.
28. The Secondary Parts of the Sentence. The Object
29. Kinds of Object. The Direct Object. The Indirect Object. Cognate Object
30. The Attribute. Apposition
31. The Adverbial Modifier. Detached or Loose Parts of the Sentence
32. Adverbial Clauses: Adverbial Clauses of Time, Place, Cause, Purpose, Result, Comparison, Condition, Concession, Manner
33. The Composite Sentence. The Compound Sentence.
34. The Composite Sentence. The Complex Sentence
35. The Compound-Complex Sentence. The Sequence of Tenses

10. Bilet forması:

1. Grammar material
2. Grammar material
3. Put the verbs into the correct tense forms.
4. Translate the sentence into the English language.
5. Analyse the sentence syntactically.

“Xarici dilin kommunikativ qrammatikası-2” fənninin sillabusu 050103-Xarici dil (ingilis dili) müəllimliyi - I B ixtisasının tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.
Sillabus “Xarici dillər və tərcümə” kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir (14 fevral 2025-ci il, protokol № 06).

Müəllim: b/m R.K. Heydarov

Kafedra müdiri: b/m H.L. Əkbərov

Tanz abkum.

Deinem: für das. E.S. Klitzger